

't Buitenblad

NIEUWSBRIEF VAN VERENIGING LANDSCHAPSBEHEER VLEUTEN - DE MEERN

Nr 60 maart/april 2022

Inhoud:

Pagina's 1 + 2:
Van Kweekhoven naar Queekhoven

Pagina 3:
Van de Vergadertafel

Pagina's 4 + 5 + 6 + 7:
Van het Buitengebeuren

Pagina 8:
Hans van Zuylen ontmoet

Pagina 9 + 10:
Foto's

Met dank aan diverse leden voor de foto's die in dit Buitenblad zijn geplaatst. Meer foto's zie je door op deze link te klikken.

Bijdragen aan het Buitenblad zijn van harte welkom. Deadline half mei 2022. Mail deze naar: aartr006@planet.nl.

Agenda:

**Algemene
Ledenvergadering**

Vrijdag 29 april

Van Kweekhoven naar Queekhoven [27 januari – 5 februari]

Het zal wel opgefallen zijn dat er een uitbreiding van werkzaamheden in het gebied van Stichtse Vecht plaats vindt. Voor het eerst naar Kweekhoven (Oud Aa) en een serieuze start van een toegezegd jarenlang beheer van het Spijkerbos (eigenaar Schulp).

Kweekhoven, een voormalige boerderij met een 30-tal oude knotwilgen, waarvan een aantal eigenlijk de pensioengerechtigde leeftijd bereikt heeft en daarom na een paar jaar opnieuw geknot moet worden. We mogen deze in de toekomst "onderhouden". In het Spijkerbos heeft de essentaksterfte ook behoorlijk huis gehouden, bovendien veel dode iepen, omgevallen grote wilgen. Daarnaast hakhoutbeheer, verwijderen van ongewenste Bramen. Een verslag daarvan kun je lezen verderop in het Buitenblad (Van het Buitengebeuren).

Van het redelijk eenvoudige werk op Kweekhoven naar de chaos van Queekhoven. Chaos vanwege de omgevallen essen. De Essentaksterfte eist hier telkens een tol als er wat meer dan harde wind door Queekhoven heen blaast. De Essentaksterfte is in 2009 voor het eerst in Nederland vastgesteld. Deze ziekte tast diverse soorten essen aan, die hierdoor geheel of gedeeltelijk afsterven. De schimmelziekte, veroorzaakt door het Vals Essenvlieskelkje [*Hymenoscyphus pseudoalbidus*] verstopt de houtvaten in de takken. Voor 2007 was deze nieuwe agressieve en snel

om zich heen grijpende ziekte niet bekend in Europa. Het Vals Essenvlieskelkje lijkt uiterlijk als twee druppels water op het in Nederland al veel langer bekende

Essenvlieskelkje. Pas na uitvoerig DNA-onderzoek zijn de verschillen duidelijk geworden. Het Essenvlieskelkje veroorzaakt geen ziekteverschijnselen aan de es. Onder aangetaste bomen zijn vanaf juni de paddenstoeltjes in grote hoeveelheden op de afgestorven bladsteeltjes te vinden. De ziekte treedt vooral op onder jonge bomen. Uit onderzoek blijkt dat de nieuwe soort het "oude" Essenvlieskelkje massaal verdringt. Het is waarschijnlijk dat de oorspronkelijke soort, het Essenvlieskelkje, in grote delen van het oorspronkelijke verspreidingsgebied reeds uitgestorven is.

Lopend door Queekhoven valt het op dat er zoveel kleine felrode zwammetjes op de bemoste grond staan; ook treffen we op diverse oude dode essenstobben zwarte bollen aan. Na wat speurwerk kom ik er achter dat die zwarte

bollen de Kogelhoutskoolzwammen moeten zijn.

De in ons land algemene Kogelhoutskoolzwam [Daldinia Concentrica] zit heel vaak op de

Es. De Kogelhoutskoolzwam verschijnt eerst in de vorm van donkerbruine "kogels" op dood hout. De vruchtlichamen worden later zwart en hard. Ze kunnen een doorsnede van 9 cm krijgen.

Onderzoek heeft aangetoond dat Houtskoolzwammen in relatie leven met

Houtwespen. Vrouwjes van de Houtwesp dragen sporen van een Houtskool-

zwam mee in speciaal daarvoor toegeruste organen. Als ze eitjes leggen in het hout van een boom, dan infecteren ze daarmee het hout tegelijkertijd met de schimmel. Als de wespeneitjes uitkomen, leven de larven van de schimmel en van het door de schimmel voorverteerde hout. Er blijkt een sterke relatie te bestaan tussen de soort houtwesp en de soort houtskoolzwam.

Norit

De Engelse koning Alfred zou de naar hem genoemde King Alfred's Cakes of Cramp Balls in verpulverde vorm als middel (Norit) tegen maag- en darmbezwaren hebben gebruikt.

De al eerder genoemde felrode

zwammetjes behoren tot de Kelkzwammen en zijn de bekendste winterpaddenstoelen. In Europa komen 4 soorten voor, waarvan 2 in Nederland, namelijk de Rode Kelkzwam en de Krulhaarzwam. De Rode Kelkzwam wordt ook wel Rode Bekerzwam [Sarcoscyha coccinea] genoemd.

Met het blote oog zijn deze 2 soorten niet met zekerheid uit elkaar te houden. Door onderzoek is wel duidelijk geworden, dat de Rode Kelkzwam een voorkeur heeft voor dood hout van Es, Iep en Beuk. Zo'n 20 jaar geleden stond deze zwam nog als zeldzaam te boek, nu als vrij algemeen voorkomend.

Tekst en foto's: Hans van Aartrijk

Bronnen:
Wikipedia

Website van de Nederlandse Mycologische Vereniging
Paddenstoelen Encyclopedie – G.J. Keizer

Van de Vergadertafel

Verslag van de bestuursvergadering van 23 februari.

Dit is een samenvatting van de belangrijkste punten.

Sedumdak

Er is besloten niet verder te gaan met het sedumdak. De reden daarvoor is dat we een bitumenlaag op het dak hebben die een risico vormt als je daar sedum op gaat leggen.

Waar we niet op zitten te wachten is een forse investering (± 6000 euro incl. technisch onderzoek) doen en als gevolg daarvan een lekkage voor de kiezen krijgen. Omdat we tegen een park aanzitten is het voordeel van waterberging en verkoeling van de omgeving ook beperkt. We hebben er dus van af gezien.

Aanschaf nieuwe maaier

Besloten is om de aanschaf van een nieuwe maaimachine in ieder geval uit te stellen tot volgend jaar. Allereerst omdat we vorig jaar met flinke reparatiekosten (3100 euro) geconfronteerd zijn en die investering dan deels verloren gaat. Daarnaast kunnen we door het doorschuiven meer tijd besteden aan onderzoek en gebruikerservaringen proberen op te doen. Een derde argument is dat de levertijd op dit moment 6 maanden betreft. Dan is het maaiseizoen al weer voorbij. Wel gaan we een eventuele aanschaf vast tijdens de ALV (29 april) voorleggen zodat we snel kunnen schakelen als dit toch noodzakelijk mocht zijn.

Technische zaken

Omdat de huidige compressor maar liefst 95 DB herrie maakt en dat bij een modern exemplaar niet meer hoeft te zijn dan 65 DB gaan we een nieuwe aanschaffen. De investering is zo'n 280 euro. (Inmiddels is de compressor aangeschaft en in werking. De kosten:

199 euro omdat er geen doos en gebruiksaanwijzing meer bij was. Daarnaast heeft de oude herriemaker 75 euro opgebracht door verkoop via Marktplaats.)

Werkbank

Omdat Tom en Henny vaak gelijktijdig aan het werk zijn is uitbreiding van de werkplekken en een goede extra bankschroef zeer prettig. Daarbij kan het handig zijn om een verrijdbaar deel te hebben dat ook gebruikt kan worden om bijvoorbeeld de maaimachines op te zetten zodat je op hoogte kunt werken.

Deze wensen zijn aanleiding om onze smid een offerte te laten maken voor een werkbank op maat die bij de volgende vergadering zal worden besproken.

Verdwijnend gereedschap

Omdat er regelmatig gereedschap verdwijnt zoeken we steeds naar manieren om het risico te beperken. Het moet zo zijn dat ieder lid zich bewust is van de onnodige kosten die vervanging met zich meebrengt. (Een goede snoeizaag kost al gauw 60 euro) We studeren op een systeem om dat bewustzijn te stimuleren. Vooralsnog gaan we inventariseren om, waar mogelijk, gereedschap te nummeren zodat je kunt zien wat jouw zaag is. Wellicht is het aanschaffen van een riem om een opbergfoedraal aan te hangen zodat je in ieder geval één zaag bij je kunt houden een optie. (Inmiddels is het al voorgekomen dat er een motorzaag in het veld achter was gebleven. Gelukkig vond de boer dat ding en kon lange Hans die weer ophalen.)

Financiële zaken

Bijdrage Gemeente Utrecht
Omdat de gemeente Utrecht af wil van de huidige manier van vergoeden en wij de uitdrukkelijke wens hebben om een hogere vergoeding te ontvangen dan de al

jaren gelijk gebleven huidige vergoeding zijn we in gesprek gegaan met deze opdrachtgever. Tijdens de gesprekken onze contactpersonen is gebleken dat we met succes weer een aanvraag kunnen doen bij het Initiatievenfonds, het fonds dat ons ook al heeft geholpen bij de aanschaf van de Trecker, accuapparatuur, helmen en kleding. Deze bijdrage in de exploitatie is structureel en aanvraag voor dit jaar is inmiddels ingediend. We wachten nog op antwoord.

Houtprijzen

Er is niet om heen te komen: de energieprijzen stijgen en daardoor gaan meer mensen hout stoken. Dat heeft natuurlijk ook consequenties voor onze houtprijzen. We zijn voor ± een derde van onze begroting afhankelijk van de inkomsten daarvan. Maar onze kosten stijgen natuurlijk ook. Daarom is besloten de hout en bezorgprijzen tegen het licht te houden en bij de volgende vergadering nieuwe prijzen vast te stellen. Daarna zal de houtverkoop starten.

In het verlengde daarvan: we onderzoeken de mogelijkheden om deze verkoop af te bouwen vanwege het milieupact.

Kloven en verkopen van hardhout

Ook dit jaar gaan we met vaste ploegen werken om te voorkomen dat er teveel mensen aan het werk willen. Dit zal, net als vorig jaar, door Henny gecoördineerd worden. Ruud zal zoals gebruikelijk de verkoop voor zijn rekening nemen.

De ALV is dit jaar vastgesteld op 29 april. Mocht je dat nog niet hebben gedaan: zet het in je agenda!

Dat was het wel.

Volgende vergadering 6 april

Tekst: Henny Schut

Van het Buitengebeuren

(januari – februari)

Het nieuwe jaar begon in ieder geval zonnig. Bij Oostrom aan de Thematerweg in Haarzuilens stonden op **donderdag 6 januari** 14 oude knotwilgen te wachten op 11

zijn er 10 nieuwe slieten bijgezet. Hopelijk doen deze het beter de komende jaren.

Rond 11.30 uur op deze vrijdag zat het werk aan de Thematerweg er wel op en werd verkast naar een “buurman” aan de Joostenlaan.

De soortgenoot (wilg) daar was aanmerkelijk jonger en vitaler en er stond een bescheiden pruikje. De bedoeling was deze wilgen in één dag te doen. Met een opkomst van 14 personen lukte het 12 wilgen te knotten.

gasten. Met 4 kettingzagers ging het hard en de overige 7 werkers konden kiezen tussen het edele handwerk in de knot, de nobele sjuwarbeid met takken en stammen en het elitaire aanleggen en aanhouden van een vuur.

Het snoeihout werd traditiegetrouw op bossen gelegd om versnipperd te worden. Een betrekkelijk klein project voor onze vereniging is het bijhouden van de knotbomen (wilg en populier) langs een oprijlaantje van Arentz aan de Harmelerwaard.

oud-lid, Harry Bolle, opdagen om weer eens de zaag te hanteren. Hij gaf aan in de toekomst actief mee te gaan doen. Welkom terug Harry! Het snoeihout werd gewoontegetrouw de plank overgedragen naar het grasveld, waar het

later door de eigenaar versnipperd zal worden. Rond 13.30 uur waren 22 knotbomen gedaan en konden van de rest van het weekend genieten.

Op **zaterdag 8 januari** begonnen 6 leden, weldra geassisteerd door 2 passanten (vader en dochter). Dochter kon een en ander goed combineren met een dag maatschappelijke stage. Lange Hans regelde na afloop de “administratie” voor haar school.

Door de inspanningen, het aangename zonnetje en de hitte van het vuur gingen weldra hier en daar de jassen uit. Aan het eind van de werkdag waren alle 14 wilgen geknot.

Later in de ochtend kwam een

Op **13 januari** werden de laatste 4 knotwilgen bij Bekedam aan de Joostenlaan in recordtempo geknipt en geschoren, zodat rond 10.00 uur de karavaan voor een mega-klus naar de Breudijk vertrok.

De volgende dag **vrijdag 7 januari** gaf alleen maar grondwerkzaamheden te zien: takken uit het water halen, met takken sjuwen en takken op het vuur gooien.

Een jaar of vier geleden zijn er wilgenslieten bijgeplant; de meeste slieten bleken het niet al te best aangeslagen te zijn. In overleg met eigenaar Oostrom

Aan de Breudijk bij de familie Hoogland was er achterstallig onderhoud aan zo'n 90 bomen. Bijna 60 wilgen met zwaar hout en hakhout van es en els zorgden ervoor dat op deze dag de 14 werkers zich niet hoefden te vervelen.

Op **vrijdag 14 januari** waren er zelfs 17 aanwezigen; wellicht hielp het gerucht dat er erwtensoep zou zijn, wel een beetje. Trouwens, op bijna alle werkdagen hier, was er soep!

Truusje en Ad begonnen met het verwerken van het snoeihout tot een schitterende ril, later geassisteerd door Sjoerd, achter het hek

bij de boomsingel. Verderop, langs de paardenbak, werden zo'n 20 palen de grond, in gestampt. Grondboor en "palencondoom" werden onder meer gehanteerd door Jan Gondelach, Frans van Meerveld en Harry.

In het weiland verschenen intussen imposante bergen snoeihout,

afkomstig van de wilgen. Op deze dagen aan de Breudijk was het erg somber weer; vele tinten grijs! Ook op de zaterdag was het mistig, één voordeel: weinig wind. Op 2 lastige, hoge, dikke hakhoutelzen na was het zaagwerk aan de houtsingel geklaard. Hans van Zijl wist deze twee tot een goed "einde" te brengen. Tom, Jan van Pagee en Marlies konden aan een veelheid van wilgen hun hart ophalen. Met een totaal aan 80 handjes deze week in het veld, bepaald geen slechte opkomst.

Op 17, 18 en 19 januari was lange Hans aan het ruimen; de kettingzagers van de zaterdag hadden heel wat laten vallen.

Donderdag 20 januari was er rustig weer, met zelfs af en toe zon. Bij de paardenbak lag er intussen een ca 50 meter lange houtril, gevuld met snoeihout van wilgen. De laatste soep van de familie Hoogland werd op deze dag door 11 personen naar binnen gewerkt, want op vrijdag kon het werk al om 11.30 uur worden afgerond.

Oud Aa in Breukelen is een nieuw werkadres voor ons. Daar staat een voormalige boerderij met de naam Kweekhoven op het hekwerk. Mevr. LeDuc wist te vertellen dat er oude relaties zijn met Queekhoven. Van de 30 knotwilgen met niet al te zwaar hout kon-

den er op **zaterdag 22 januari** 25 geknot worden. Snoeihout werd op bossen gelegd en zou later versnipperd worden. Ook hier werd de ploeg werkers op (erwten)soep getraakteerd.

Dinsdag 25 januari was er een tussendoortje aan de Enghlaan voor Dries, Piet en lange Hans.

Naar verluidt hebben er 12 wilgen bezoek gehad. De laatste 5 wilgen op Kweekhoven vergden op de donderdag maar een uurtje werken; daarna kon men – via Nieuwersluis – naar Queekhoven. Vier gestrekte, zware essen, die het "pad" blokkeerden, moesten

eerst geruimd worden. Dat nam toch wel de nodige tijd in beslag. Gedurende de 6 dagen, dat we in Queekhoven aanwezig waren, is er aan elzenhakhoutbeheer aan de oost- en westkant gedaan.

Na de storm op maandag 31 januari moest op **donderdag 3 februari** eerst weer het pas

vrijgemaakte pad van een omgevallen zware es verlost worden. Veel werk en energie kostte de uitgescheurde en in de sloot gevallen wilg en de vier in het water gegroeide kruipwilgen. Het nieuwe contract voor Queekhoven geeft aan dat we nu ook een stukje hakhoutgriend

dienen te onderhouden.

Op **vrijdag 4 februari** werd daarmee begonnen. Zoals in eerdere jaren werd al het snoeihout op rillen gelegd. Zaterdags kregen we bezoek vanuit Stichtse Vecht: de nieuwe

landschapscoördinator Annelien kwam een kijkje nemen en besloot mee te doen. Ook een tweetal vrijwilligers, op zoek naar zaailingen/ jonge boompjes kwam kennis maken.

Voor de statistiek: in Queekhoven zijn dit winterseizoen 68 werkers actief geweest; op 5 stapels ligt

zo'n 37 kuub aan es en els. Die zullen later in het jaar opgehaald worden.

Een ingelast klusje was er op **donderdag 10 februari**: wat els, es en vlier aan de "slotgracht" van de Hamtoren moest weggezaagd worden. Snoeihout en wat

dood hout van wilg en walnoot werden op het vuur gegooid. Door een goede opkomst kon men rond het middaguur de handschoenen uittrekken.

Op **11 februari** begon de queeste naar het Spijkerbos, daarbij begeleid door Dudley en Eunice. Deze donderdag konden de

bosmaaiers weer uit het vet; Cees en Dennis wisten een aanzienlijke hoeveelheid bramen weg te werken. Hans van Zijl zette de grootste kettingzaag in een omgevallen wilg (Dudley en Eunice waren hier niet schuldig

aan), die het pad door het Spijkerbos blokkeerde. Veel aangetaste iepen en essen werden omgezaagd en in meterstukken op stapels gelegd. Ons rillenteam onder leiding van Truusje en Ad zorgde ervoor dat het snoeihout keurig op zijn plek werd gehouden. Tijdens de 5 dagen, dat er hier gewerkt werd, was het veelal win-

derig. Gelukkig was het in het bos goed toeven. Uiteraard niet tijdens Eunice; er werd op die dag tijdig gestopt.

Dat bleek wel toen op **zaterdag 19 februari** een enorme eik de plaats van de eerder weggezaagde wilg had ingenomen. Met Tom, Hans van Zijl, Jan van Pagee en Marlies

aan de ketting en assistentie van de takkenbrigade kon in een paar uur een groot deel van de eik en wat lotgenoten verwerkt worden. Het pad kon niet geheel vrij gemaakt worden, omdat een deel van de stam te dik was voor de kettingzaag. Een "nieuw" pad door het bos werd gecreëerd, zodat later de stapels hout door de eigenaar kunnen worden opgehaald.

Met 52 mensen werd een behoor-

lijke klus verricht; eigenaar Schulp was dan ook zeer tevreden over het resultaat.

In de laatste week van februari stonden er nog 2 projecten op het program: de Vitenskade en OSM. Op de Vitenskade werd op **donderdag de 24e** en **zaterdag de 26e**

gezaagd. Over zo'n 800 meter vanaf de A12 werd aan hakhoutbeheer (els) gedaan. Daarnaast werden er nog 3 omgevallen bomen, die over de kade lagen, opgeruimd en 2 wilgen geknot. Ook dit keer werd een aantal zieke of dode essen door de kettingzaag bezocht. Werkers op deze kade konden volop oefenen voor de vierdaagse. Op deze 2 dagen werd er al hout (es en els) afgevoerd; op diverse stapels ligt nog ca 7 kuub, dat later in het seizoen opgehaald zal worden.

Vrijdag 25 februari werd er in 2 ploegen bij OSM gezaagd. Alex kon weer een 2-tal elzen beklimmen. Volgens OSM staan deze bomen een nodige uitbreiding van de fietsenstalling in de weg. Met assistentie van Dennis en Lange Hans en af en toe een verfrissend hagelbuitje ging het uitkleden verrassend snel. Zeven andere leden hielden zich bezig met es, hazelaar en eik. Dat was over het algemeen behoorlijk zwaar hout. De opgehaalde lier om het zware hout uit het water te krijgen, functioneerde echter niet, zodat met vereende krachten aan het touw werd getrokken.

Flip had voor de lunch saucijzenbroodjes gehaald en voor koffie gezorgd. Het kwam goed uit dat dit tijdens een forse bui in de kantine naar binnen kon worden gewerkt.

Rest nog te melden dat Lange Hans zondags op zoek was naar de lange stokzaag op de Vitenskade en en passant nog hout aan het kruien.... (de stokzaag bleek later "verstopt" in de Bp).

Op **28 februari** waren hij en Frans C. weer bezig bij de Hamtoren om

schade door Eunice op te ruimen. In dit geval een behoorlijk dikke tak van een walnoot. Een omgewaaide kastanje zal later bezocht worden.

Tekst: Hans van Aartrijk

Hans van Zuylen ontmoet deze keer:

Op het moment dat de bij in mijn tuin het hotelletje benaderd komen de poten van de Muurzesoog naar buiten omdat er beweging is. Wel een heel stiekeme plek van deze spin!

Gehoornde Metselbij woont in het bijenhotel bij mij achter!
Deze bij is overigens een mannetje want zij komen eerst voor de vrouwtjes te voorschijn komen!

In mijn achtertuin, de Schaduwstrekspin! Ik heb vandaag ook bezoek van twee Franse Veldwespen! De Metselbijen zijn ook druk in de weer, ze zijn aan de onderzijde helemaal geel van de stuifmeel. Ik denk dat ze het halen bij twee huizen verder, daar staat namelijk een Kroosjespruim heel mooi in bloei!

Franse Verdwesep

Rosse Metselbij

Ik heb er ook de nodige gezien in de tuin; Dagpauwoog. Maar ook al Witjes, Citroenvlinders en Kleine Vossen en dat allemaal voor 25 maart!

De meeste vlinders die je dus nu ziet zijn de vlinders die als vlinder overwinteren. Maar Oranje Tipjes worden ook al gemeld! Kleine Vos!

Hiernaast:

Ik ben afgelopen 18 maart even wezen kijken bij het riet maaien Bijveld, en met Jan er heen gelopen langs de sloot. En we zagen daarin een mooi schouwspel. Dat heb ik maar even vastgelegd. Denk nu niet aan verstoring, ik heb de kluwen vast gehad en ze zullen niet loslaten! Klemvast is klemvast !

Meer foto's zie je door op [deze link te klikken.](#)

